

VERSLAG d.d. 7 september van de hybride vergadering van de commissie Bestuur, Economie en Middelen van de provincie Utrecht

Voorzitter: mw. M. de Widt

Namens het college van GS: cvdK J. H. Oosters, R. van Muilekom, mw. M. Sterk, A. Schaddelee en R. Strijk

Woordvoerders: R. Dercksen (BVNL), B. van den Dikkenberg (SGP), E. Kamp (D66), M. de Droog (D66), mw. L. Veen (D66) J. Bart (GroenLinks), mw. N. Groen (GroenLinks), mw. M. van Elteren (GroenLinks), mw. N. de Haan-Mourik (ChristenUnie), dhr. K. de Heer (ChristenUnie), M. Hoek (50PLUS), A. van Schie (VVD), V. Janssen (VVD), A. Kocken (VVD), mw. M. Lejeune-Koster (PvdA), mw. M. Welschen-van der Hoek (CDA), M. Eggermont (Socialisten Utrecht)

Gasten: M. Mekel en mw. A. Eggebeen (agendapunt 8)

Van ambtelijke zijde aanwezig: B.F. Ferwerda (commissiegriffier), B. Wijshijer (commissiesecretaris), mw. Y. Sinsel (Notuleerservice Nederland)

---

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering van de commissie Bestuur, Economie en Middelen om 9.00 uur en heet alle aanwezigen welkom. Ook een welkom aan de Randstedelijke Rekenkamer. De heer Mekel en mevrouw Eggebeen zullen een toelichting zal geven op de Onderzoeksopzet Circulaire Economie.

De voorzitter legt de vergaderorde uit. Er is tijd gereserveerd tot 13.00 uur, maar waarschijnlijk is de commissie met deze agenda al om 12.00 uur klaar. De spreektijd voor iedere fractie bedraagt zes minuten. Rondvraag en interrupties maken deel uit van de spreektijd. Er is geloot over de sprekersvolgorde en de VVD krijgt vandaag bij de besprekpunten als eerste het woord. Dat geldt effectief alleen voor agendapunt 10.

2. Vaststellen agenda

De voorzitter deelt mee dat bij de mededelingen de stand van zaken Oekraïne op de agenda staat. Dat punt heeft veel overlap met de rondvraag van BVNL en het opwaardeerverzoek van de ChristenUnie over de memo dwingend juridisch instrumentarium opvang asielzoekers en versnelling huisvestingsopgave vergunninghouders. De voorzitter stelt voor om dit samen te behandelen bij agendapunt 7, de rondvraag. De voorzitter vraagt of de fracties hiermee akkoord gaan. De voorzitter noteert dat niemand bezwaar heeft. De agenda wordt aldus vastgesteld.

3. Mededelingen

Vanuit het college doen een aantal gedeputeerden mededelingen over de stand van zaken IPO.

Gedeputeerde Van Muilekom deelt over het steunpakket mee dat alweer zeventien aanvragen zijn binnengekomen. Dat is positief. Afsproken is dat een evaluatie wordt gedaan, onder andere over de noodzaak om wel of niet hiermee door te gaan. De gedeputeerde wil dit graag in januari afronden. Mocht PS behoefte hebben aan een infosessie over het onafhankelijke onderzoek, voordat GS een besluit heeft genomen, moet dat rond 1 december 2022 gebeuren en dan kan de gedeputeerde die input meenemen naar GS bij de afronding. De gedeputeerde vraagt aan de voorzitter om te inventariseren of hiervoor belangstelling is.

De voorzitter vraagt of de commissieleden interesse hebben in een infosessie.

De heer Kamp acht dit afhankelijk van de aard van het onderzoek. De heer Kamp heeft de vorige keer al gevraagd naar een verantwoording van de besteding van de gelden. Indien dat het onderwerp is, is het fijn om zo'n infosessie te hebben. Indien het echter alleen om informeren gaat, hoeft het niet.

Gedeputeerde Van Muilekom wil de commissie graag informeren wat in 2022 aan de orde was en of het nog nodig is om dit in 2023 voort te zetten. De besteding in 2022 wordt dan meegenomen. De commissie kan die informatie dus meenemen, voordat GS een besluit neemt.

De heer Kamp dankt en wil graag dat een infosessie wordt georganiseerd.

De voorzitter stelt vast dat meerdere partijen ook interesse hebben. Aldus wordt tot het organiseren van een infosessie besloten.

Gedeputeerde Sterk stelt vast dat de Vuelta een zeer geslaagd evenement was. De verschuiving van 2020 naar 2022 heeft ook de gelegenheid geboden voor meer maatschappelijke activiteiten. Zowel in de steden als in de regio was veel publieke belangstelling. Er stonden ruim 1 miljoen mensen langs de weg en meer dan 5 miljoen mensen hebben de wedstrijden via de televisie gevolgd. Verder waren de side evenementen druk bezocht. De honderd dagen voorafgaand aan de Vuelta met de vele maatschappelijke activiteiten waren vooral belangrijk voor de provincie Utrecht en de gemeenten. De banden tussen de parcours gemeenten en de provincie zijn goed benut. Het enthousiasme was groot. Gelukkig zijn er geen noemenswaardige incidenten langs de weg gebeurd. De boerenorganisaties hebben ook op goede wijze hun protest laten zien. De provincie heeft daarnaast ook toertochten met een aantal mensen uit het netwerk gemaakt, die goed zijn bezocht. De waardering was hoog. De vraag is nu hoe men verder gaat. De komende periode is men bezig met de afronding en het opstellen van een eindevaluatie, een eindverslag en de financiële afronding. Voor alle publieke partners wordt tegelijkertijd bij de Staten eind 2022 verantwoording afgelegd.

De voorzitter dankt de gedeputeerde voor deze mededeling.

De heer De Droog heeft destijds met veel enthousiasme gepleit voor dit evenement, ook als drager voor het economische profiel van de regio. Wordt in de evaluatie ook nadrukkelijk aandacht besteed aan dit aspect?

Gedeputeerde Sterk antwoordt bevestigend. De gedeputeerde zal dit punt doorgeven.

Mevrouw Groen vraagt of de gedeputeerde helder heeft dat de duurzaamheid gebenchmark was. GroenLinks verwacht dit terug te zien in de evaluatie.

Gedeputeerde Sterk antwoordt bevestigend.

Mevrouw De Haan verwijst naar de controverse tussen de regio Amersfoort en de organisatie van de Vuelta. Kan hierover iets terugkomen in de evaluatie? Hoe was de samenwerking met de gemeenten?

Gedeputeerde Sterk legt uit dat de betreffende organisatie niet wilde meegaan in de gestelde doelen. De gehandicapsport was als goed doel afgesproken. Uiteindelijk is dit geregeld en is het geld teruggestort. De gedeputeerde vindt het goed om de samenwerking met de gemeenten in de evaluatie mee te nemen. Dit gaat echter over een specifieke organisatie en niet over de gemeenten. De gedeputeerde wil hieraan in de evaluatie ook aandacht besteden.

De voorzitter concludeert dat in ieder geval vanuit de commissie BEM veel aandacht is voor deze evaluatie.

Gedeputeerde Strijk heeft vorige week in de commissie FAC al stilgestaan bij de komende herverdeling en herijking van het Provinciefonds. De gedeputeerde meldt dat naar verwachting in week 45, dus in de week van 7 tot 11 november het voorstel komt. Het IPO-bestuur besluit daarover dan een paar weken later. Indien PS nog iets mee wil geven, moet dat in de commissie FAC van 23 november en in de commissie BEM van 30 november aan de orde komen.

De heer Janssen vraagt om dit punt op de commissieagenda te zetten als reservering. Dit is immers urgent.

De voorzitter vindt dit een goede suggestie.

Gedeputeerde Strijk deelt de mening van de heer Janssen. Het gaat over heel veel geld. Gedeputeerde Strijk deelt vervolgens mee dat op 22 september het medewerkerstevredenheidsonderzoek start dat tweejaarlijks wordt uitgevoerd. De partij die dit gaat doen is gekozen samen met de OR. De gedeputeerde zal daarna met de resultaten van het onderzoek terugkomen naar de commissie.

Verder stond enkele weken geleden een artikel in Binnenlands Bestuur over het ziekteverzuim bij provincies. De provincie Utrecht scoorde met een hoog ziekteverzuim de tweede plek, na Brabant. Het verzuim was in het eerste kwartaal 2022 6,4%. Dat was het hoogste percentage wat de provincie Utrecht ooit heeft gehad. Op dat moment was corona en griep nog alom. De Nederlandse trend bedroeg op dat moment 6,3 %. In het tweede kwartaal is het percentage weer gedaald. Het ziekteverzuim wordt verder goed gemonitord.

Op 1 augustus 2022 is mevrouw Christa Koets als nieuwe concernmanager bedrijfsvoering op interimbasis voor de periode van een jaar gestart. Samen met de directeur geeft zij leiding aan de verschillende domeinen. Verder is een

werving gestart voor de concernmanager bestuur en directieondersteuning. De huidige manager gaat binnenkort met pensioen.

De laatste maanden krijgt de directie vaker signalen dat medewerkers worden geconfronteerd met vormen van agressie en intimidatie. Daarvoor is een protocol opgesteld. Het verzoek is om agressie en intimidatie direct te melden.

De heer Dercksen vraagt om een nadere duiding van die problemen. Waar speelt dat binnen de organisatie?

Gedeputeerde Strijk heeft die informatie nu niet paraat. De gedeputeerde heeft deze signalen doorgekregen van de algemeen directeur en ook verwezen naar het protocol. De gedeputeerde zou die informatie later kunnen aanreiken.

De heer Dercksen denkt dat een organisatie dat zelf moet willen weten.

Gedeputeerde Strijk antwoordt dat de algemeen directeur hieraan volop aandacht besteedt.

De heer De Droog gaat ervan uit dat dit gaat om agressie vanuit de samenleving richting medewerkers.

De heer Van Schie vraagt of de provincie altijd aangifte doet en navolging hieraan geeft, zodat naar buiten toe duidelijk is dat de provincie dit niet tolereert.

Gedeputeerde Strijk legt uit dat dit inderdaad in het protocol zit. Er wordt standaard voor aangifte gekozen.

De voorzitter geeft het woord aan CvK Oosters.

CvK Oosters meldt dat voor alle politieke ambtenaren binnen de organisatie gewerkt wordt aan een nieuwe gedragscode integriteit, een meldroute bij een vermoeden van een misstand en een agressieprotocol. Het voornemen is om dit jaar die stukken aan de betreffende organen ter besluitvorming voor te leggen en PS actief bij de voorbereidingen te betrekken via een informatiebijeenkomst begin november. De stukken worden dan op 14 december vastgesteld zodat de nieuwe Staten die kaders hebben.

De voorzitter dankt.

4. Ingekomen stukken BEM

De voorzitter deelt mee dat de stukken ter kennisname zijn. De voorzitter vraagt of er animo is voor een werkbezoek aan Kunst Centraal.

De heer Kamp vraagt naar het doel van dit werkbezoek.

De heer Kocken vindt Kunst Centraal interessant, maar gezien de drukke periode is het misschien beter om dit werkbezoek een half jaar uit te stellen, zodat de nieuwe Staten hiervan gebruik kunnen maken.

De voorzitter stelt vast dat de gedeputeerde geen behoefte heeft aan een toelichting. De voorzitter legt uit dat fracties altijd ook zelf op werkbezoek kunnen gaan. De uitnodiging wordt op dit moment overgeslagen.

5. Vaststellen verslagen commissie Bestuur, Economie en Middelen

De voorzitter stelt vast dat er geen opmerkingen zijn over de twee verslagen van 22 juni. De verslagen worden aldus vastgesteld.

6. Termijnagenda BEM en motielijst

Er zijn geen opmerkingen naar aanleiding van de termijnagenda en de lijst moties.

7. Rondvraag

Rondvraag met betrekking tot Oekraïense vluchtelingen, ingediend door BVNL

De voorzitter meldt nogmaals dat bij de rondvraag een aantal punten rondom Oekraïne worden gecombineerd. De voorzitter geeft allereerst het woord aan de heer Dercksen.

De heer Dercksen merkt op dat steeds meer mannen de opvang voor Oekraïners binnenstromen. Dat is vreemd, aangezien mannen Oekraïne eigenlijk niet mogen verlaten. Er is ook geen controle op wie die mensen zijn. Bovendien zijn paspoorten in Oekraïne gewoon te koop. Welke impact heeft dit op dit huis? De heer Dercksen denkt daarbij ook aan de spionagepogingen van Rusland. Het gaat om de informatieveiligheid van dit huis.

Gedeputeerde Strijk kan niet alle vragen volledig beantwoorden. De provincie Utrecht speelt bij de opvang van Oekraïners een private rol en de organisatie werkt daarbij samen met de stad Utrecht, die gaat over de opvang binnen de veiligheidsregio. De vraag over het risico ligt bij het Rijk, de veiligheidsregio of de stad Utrecht. De gedeputeerde zal deze vraag nog met de wethouder van de gemeente Utrecht bespreken. Er is in ieder geval geen aanleiding tot verontrusting ten aanzien van de mensen die in dit huis worden opgevangen. In de groep van honderdvijftig mensen zitten inderdaad ook mannen. Zij verblijven hier samen met hun gezin. Deze mensen zijn vaak al langer in Nederland en herplaatst en dus niet recent in Nederland gearriveerd. Bij de beschikkingstelling van dit huis voor mensen uit Oekraïne was het de bedoeling om gastvrij te zijn, maar toen zijn ook de risico's, bijvoorbeeld rondom informatieveiligheid in kaart gebracht. Dit had fysieke consequenties, naast de consequenties ten aanzien van het netwerk en de firewalls. Daarnaast is een uitgebreid onderzoek gedaan dat ook in de stuurgroep is vastgesteld. Toen zijn allerlei maatregelen genomen aan de fysieke kant rondom de toegankelijkheid van bepaalde ruimtes, naast maatregelen rondom de virtuele kant. De risico's zijn goed bekeken. De weging was dat de provincie Utrecht een gastvrij welkom wilde geven en dat is toen op een goede manier gedaan. Gedeputeerde Strijk zal later nog terugkomen op het gesprek met de wethouder, die publiek in positie is inzake de geadresseerde vraagstukken.

De voorzitter wil graag verdergaan met de reguliere mededelingen rondom Oekraïne.

De heer Eggermont vraagt aan de heer Dercksen wat er nu is veranderd. Wat is de aanleiding? Welke vraag zal de gedeputeerde aan de wethouder stellen?

Gedeputeerde Strijk vindt het belangrijk om het signaal van een Statenlid bij de wethouder, die bestuurlijk coördinerend verantwoordelijk is neer te leggen. De gedeputeerde heeft geen oordeel over het feit dat in dit huis ook mannen worden opgevangen.

De heer Eggermont is van mening dat in het signaal ook de suggestie zit dat nu het opeens over mannen gaat er problemen zijn. De heer Eggermont ziet deze connectie niet en vraagt de gedeputeerde dit signaal ook door te geven.

Gedeputeerde Strijk legt uit dat een Statenlid een zorg adresseert. De gedeputeerde heeft daarop in zijn antwoord aangegeven dat hij daarvan niet op de hoogte is. De mannen zijn hier samen met vrouw en kinderen aanwezig. De gedeputeerde heeft ook uitgelegd wat wel wordt gedaan ten aanzien van veiligheid. Verder zal de gedeputeerde de geuite zorg met de wethouder bespreken. Eventueel komt de gedeputeerde nog terug bij de commissie, indien daartoe aanleiding bestaat.

De heer Dercksen legt uit dat zelfs Oekraïense vrouwen in de opvang Nederland ongekend naïef vinden, omdat er geen enkele controle is. De heer Dercksen roept op om op te letten wie men naar binnen haalt.

De voorzitter acht het signaal duidelijk. De gedeputeerde heeft al aangegeven hoe hij hiermee om wil gaan.

Mevrouw Groen is blij dat de gedeputeerde het signaal en de suggesties van de heer Dercksen begrijpt. Mevrouw Groen begrijpt dit immers niet. Mevrouw Groen hoopt op meer uitleg.

Gedeputeerde Strijk geeft vervolgens aan dat twee verdiepingen al geschikt zijn voor de opvang. Meer dan honderdvijftig mensen zitten in dit pand inmiddels in de opvang. Binnen nu en twee weken zal de derde verdieping ook gereed zijn. Men moest lang wachten op de verlichtingsarmaturen. Uiteindelijk zullen circa tweehonderddertig mensen worden opgevangen in dit pand. Aan de achterkant van het pand zijn ook een aantal speelvoorzieningen gecreëerd. Daar komt nog een hek nadat de keukenvoorzieningen zijn geïnstalleerd. Een aantal van deze mensen zijn al aan het werk. Er worden ook cursussen gegeven. Activiteiten worden samen met het Leger des Heils georganiseerd. Naar omstandigheden gaat het goed met deze mensen. Toen de provincie Utrecht gastheer was van onder andere de heer Remkes en de heer Rutte, werd zeer gewaardeerd dat de heer Rutte deze mensen heeft bezocht.

Mevrouw Veen geeft een compliment aan de organisatie voor alle voorzieningen die zo snel gerealiseerd zijn.

Gedeputeerde Strijk zal dit compliment doorgeven aan het team. Het is mooi om te zien wat dit doet met de organisatie. De gedeputeerde deelt dat compliment ook. Er is gewerkt met enorm veel vaart en inzet.

De voorzitter vraagt of nog andere collegeleden iets over Oekraïne kwijt willen.

Gedeputeerde Van Muilekom geeft aan dat het ministerie bezig is met een wettekst over het juridische instrumentarium gericht op de asielopvang. De provincie heeft een IBT-taak bij de huisvesting van statushouders. Het ministerie is momenteel bezig met de afspraken en bekijkt de verdeelsleutels over en in de provincies, de taken voor gemeenten om met locaties te komen en het toezicht, om te bekijken of dit in voldoende mate gebeurt. Deze wettekst wordt in de Tweede Kamer gemaakt, maar het IPO is gevraagd om mee te denken. Op 1 oktober wil het kabinet die wettekst gereed hebben. Het college wil graag PS goed meenemen bij de varianten, voordat het IPO een definitieve reactie geeft richting het kabinet. Die reactie moet volgende week gereed zijn. De vraag is of de commissie hiertoe bereid is.

Mevrouw De Haan dankt de gedeputeerde voor de uitgebreide beantwoording. Mevrouw De Haan heeft nog een aantal vragen. In hoeverre werken de regio's goed samen bij de opvang en huisvesting van statushouders? Er wordt veel geschreven over drang van de provincie richting gemeenten ten aanzien van de taken. Anderzijds wordt nu dwang uitgeoefend. Wat wordt gedaan om de drang bij de gemeenten te brengen? Waarom komen sommige gemeenten niet in de lijsten voor en andere gemeenten wel? Wat is de doelstelling van de infosessie? Wat zijn de kansen voor de commissie binnen de bandbreedte om de keuze te beïnvloeden? Is het Rijk ook bezig om het rijksvastgoed voor de opvang van vluchtelingen in te zetten?

Gedeputeerde Van Muilekom antwoordt dat de provincie Utrecht al twee jaar samenwerkt met gemeenten in de provinciale regietafel vluchtelingen (PRT). Men is samen in gesprek over waar iets tijdelijk of langer kan. Er is echter geen sprake van drang, maar van een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de provincie en de zesentwintig gemeenten. Bij de asielopvang is de ene gemeente wat daadkrachtiger dan de andere gemeente, maar de ene gemeente heeft ook eerder een geschikte locatie beschikbaar. De provincie Utrecht heeft tot nu toe aan de verwachtingen van het Rijk voldaan. Verder is het spel tussen gemeenten, provincies en het Rijk nog niet geheel uitgekristalliseerd. Alles wordt ook in goed overleg gedaan. Uiteindelijk gaat het dan over een indeplaatsstelling en het overnemen van taken bij de huisvesting van statushouders.

In antwoord op de vraag over de beïnvloedingsmogelijkheid legt de gedeputeerde uit dat het gaat over twaalf provincies. Dat betekent dat wensen afgestemd moeten worden. Daarnaast wordt iets verwacht van een lagere overheid. De vraag is of dat juridisch allemaal wel kan. Andere provincies willen ook de Staten hierin zo goed mogelijk meenemen. Het is echter ook al snel 1 oktober 2022. Verder wordt het rijksvastgoed steeds meer ingezet en worden steeds meer locaties geschikt gemaakt. In het PRT wordt alles met de stakeholders besproken.

CvK Oosters stelt vast dat gedeputeerde Van Muilekom aangeeft dat dit een ongekende crisis is. De vraag is echter of dit echt een crisis is. Kan misschien op een andere wijze een oplossing worden geboden? De provincie Utrecht is dankzij de goede samenwerking in staat om het maximale te doen om Ter Apel iets te ontlasten. CvK Oosters is ook onder de indruk van wat de gemeenten in het Utrechtse presteren bij de crisisnoodopvang. Er komt immers ook telkens een nieuwe taakstelling bij huisvesting. De provincie ondersteunt moreel en materieel de gemeenten die daarvoor de vinger opsteken, daar waar dat kan. Het is een zeer ingewikkelde opgave voor gemeenten.

Mevrouw De Haan is blij met alle inzet die vanuit de provincie gepleegd wordt om gemeenten hierin zo goed mogelijk te ondersteunen.

De heer Van Schie geeft een compliment aan het PRT. Onder andere boa's worden nu ook voor de ondersteuning ingezet. Het is logisch dat de PRT een rol heeft die samenhangt met draagvlak en draagkracht van gemeenschappen voordat het Rijk met een voorstel komt. In samenhang moet men tot een goed voorstel komen. Het is belangrijk dat men eerst in samenhang tot een goede oplossing komt, voordat het plan wordt ingepast. Wie is het politieke aanspreekpunt van de provincie Utrecht in dezen?

CvK Oosters antwoordt dat deze vraag ook raakt aan de schriftelijke vraag van de heer Van den Dikkenberg van de SGP. CvK Oosters verwijst naar de schriftelijke beantwoording. CvK Oosters wil graag kort de terminologie uit de wetten naast elkaar zetten. De CvK speelt als rijksorgaan een rol in dezen op grond van artikel 1 van de ambtsinstructie (2015 en 2019). De CvK wordt gevraagd om het overleg tussen rijksvertegenwoordigers in de provincie en de gemeentebezuurders te faciliteren. Het kabinet heeft alle rijksorganen gevraagd om dat overleg te entameren door een provinciale regietafel in te richten. Dit is dus een onafhankelijke en neutrale rol om ervoor te zorgen dat alle mensen die hierbij zijn betrokken goed in verbinding staan met elkaar. De politieke verantwoordelijkheid ligt bij GS en in het bijzonder bij gedeputeerde Van Muilekom.

Verder is het interessant om te bezien wat in het wetsvoorstel komt te staan. Het is dan ook belangrijk om volgende week samen met de gedeputeerde de varianten te bekijken, zodat ook geen rolverwarring ontstaat. Momenteel lopen de rollen nog wat door elkaar. De term rijksheer wordt nu ook soms gebruikt, maar dat is niet aan de orde. In dezen wordt gesproken over rijksorgaan.

De heer Van Schie stelt vast dat gedeputeerde Van Muilekom inhoudelijk verantwoordelijk is. Daarnaast is de CvK verantwoordelijk voor het samenkomen.

CvK Oosters antwoordt bevestigend. Daarnaast is de CvK als voorzitter ook lid van het college. In die rol draagt de CvK ook verantwoordelijkheid voor de inhoud.

De heer Dercksen dankt voor de toelichting. Het verbaast dat de CvK zich afvraagt of wel sprake is van een crisis. Er is immers wel degelijk sprake van een crisis. Wat vindt de provincie ervan dat zij wekelijks wordt gebruikt als uitvoeringsorgaan van het wanbeleid vanuit Den Haag bij stikstof en de instroom van vluchtelingen? De provincie draagt immers ook zelf politieke verantwoordelijkheid. Over twee maanden zitten alle hotels, gymzalen en huisartsen vol. Heeft men daarover nagedacht? Wat is de uitkomst? Gaat de provincie erin mee als het kabinet de provincie gaat dwingen om plekken te regelen?

De voorzitter wil zich graag beperken tot de situatie van Oekraïne.

De heer Dercksen begrijpt dit niet en vraagt om een reflectie. Gaat de provincie meewerken indien het kabinet dwang oplegt?

Gedeputeerde Van Muilekom antwoordt dat de provincies inderdaad vaak worden betrokken bij de grote maatschappelijke vraagstukken die spelen. De provincie Utrecht neemt haar verantwoordelijkheid, maar is ook kritisch. Het Rijk kan veel van de provincie verwachten, maar soms heeft de provincie daarvoor geen instrumentarium of zijn de condities niet geschikt. Hetgeen gevraagd wordt moet dus duidelijk en realiseerbaar zijn. Dit vergt afstemming met gemeenten. Binnen het college wordt de samenhang goed bekeken en hiermee wordt zorgvuldig omgegaan. Nu biedt het Rijk de mogelijkheid om mee te denken over het nieuwe juridische instrumentarium en de rolinvulling.

De voorzitter verwijst in dezen naar het aanbod van de gedeputeerde om hierover volgende week verder te spreken. De voorzitter komt hierop zelf ook nog terug.

De heer Van den Dikkenberg dankt voor het heldere schriftelijke antwoord over de rol van de CvK. De heer Van den Dikkenberg leest ook in het antwoord dat het IPO een verzoek heeft gedaan om te komen tot een dwingend instrumentarium/doorzettingsmacht. Dit bevreemdt zeer, want dit is politiek een heikel punt. De gedeputeerde heeft in het IPO blijkbaar kennis hiervan genomen en dit verzoek gesteund. Dat betekent echter dat de volksvertegenwoordiging hierover nooit heeft gesproken. De vraag is hoe Nederland wordt bestuurd. Welk inhoudelijk beleidskader heeft de bestuurder genomen bij de ondersteuning van deze lijn? Het is duidelijk dat actie nodig om deze crisis op te lossen, maar de vraag is hoe dit politiek opgelost wordt. Dit gaat dus over de procedure. Het is ongewenst als het IPO deze bevoegdheid naar zich toetrekt. Wat is de reactie van het college? Misschien vraagt dit om een Statenvoorstel over de kaders?

Gedeputeerde Van Muilekom legt uit dat allerlei varianten op tafel liggen, maar hierover is nog geen besluit genomen. Provincies willen graag helderheid over die rol. Dit is aan de Tweede Kamer en het kabinet biedt nu de ruimte om mee te denken. Daarom worden de Staten in het voortraject zo goed mogelijk meegenomen via die infosessie. Er wordt gedaan wat mogelijk is.

De heer Van den Dikkenberg is van mening dat het des te meer bevreedend dat het IPO een verzoek doet over de doorzettingsmacht. Waarom bemoeit men zich met een discussie in de Tweede Kamer zonder kaders? De democratische borging is dan ver te zoeken.

Gedeputeerde Van Muilekom geeft aan dat de Staten volgende week zo goed mogelijk worden geïnformeerd over de varianten. Er is ook nog geen besluit genomen. Het is aan het IPO om iets mee te geven aan het kabinet.

De voorzitter stelt vast dat het bezwaar van de heer Van den Dikkenberg niet wordt meegenomen.

De heer Dercksen vraagt of het college met een voorstel komt over de positie van de provincie. Hierover gaan de Staten immers en dat kan niet in een informatiesessie.

Gedeputeerde Van Muilekom zal de commissie BEM zo goed mogelijk informeren. Het kabinet kan zelfstandig een wetsvoorstel voorleggen en nu is het moment dat de provincie daarop invloed kan uitoefenen.

De heer Eggermont legt uit dat het gaat over het organiseren van invloed. Het IPO is een vereniging van provincies, maar aldaar wordt geen politiek gemaakt. Het gesprek over het organiseren van die invloed moet gevoerd worden.

De heer Bart kan zich vinden in de woorden van de heer Eggermont over het voeren van een zinvol debat. Dit thema is zeer belangrijk. Deze mensen hebben recht op opvang en Nederland faalt hierin momenteel. Het is bovendien een gecreëerde beleids crisis. De provincie Utrecht moet voldoen aan haar ethische taak om opvang te bieden. Het is ook zinvol om te bekijken of een aanvullend instrumentarium nodig is. Het is dus zinvol als de Staten inbreng hebben en een debat voeren.

De voorzitter stelt vast dat deze sessie niet past in de reguliere cyclus. Op 14 september wordt een passend tijdstip gezocht. Op dat moment is vanuit het Rijk ook meer bekend en kan een zinvol gesprek gevoerd worden.

Mevrouw Welschen stelt voor om eerst een korte infosessie te doen en daarna een debat te organiseren.

De voorzitter dankt voor de suggestie.

De heer Van Schie sluit bij het voorstel van het CDA aan. Het is een goed om aansluitend een commissie BEM te doen.

De heer Dercksen sluit zich hierbij aan samen met een kanttekening. De heer Dercksen is van mening dat de Staten op 21 september zich hierover moeten kunnen uitspreken.

De voorzitter zal iets laten plannen en sluit het agendapunt.

Ter bespreking

8. [SB Evaluatie en Actualisatie Uitvoeringsagenda Circulaire Samenleving 2021-2023 \(PS2022BEM45\)](#)

De voorzitter meldt dat de Partij voor de Dieren niet aan deze vergadering zal deelnemen. Dit punt is opgewaardeerd op verzoek van een groot aantal partijen. De voorzitter meldt dat de commissie in juni 2022 hierover zou spreken. De VVD heeft verzocht dat de Randstedelijke Rekenkamer een toelichting geeft op de Onderzoeksopzet Circulaire Economie. De voorzitter is blij dat leden van de Randstedelijke Rekenkamer aanwezig zijn en geeft het woord aan de heer Mekeel voor een korte toelichting.

De heer Mekel van de Randstedelijke Rekenkamer dankt voor deze toelichtingsmogelijkheid. De Randstedelijke Rekenkamer heeft sinds mei niet stilgezeten. Het onderzoek is gedaan voor vier provincies. In het onderzoek wordt de circulaire economie breed bekeken. Daarbij wordt ook gekeken naar de rollen van de provincie, de organisatie en de middelen die de provincie verbindt aan circulaire economie. Verder is ook een overzicht gemaakt van de stand van zaken. Daarnaast zijn ook de belemmeringen op de verschillende niveaus bekeken. Ook is bekeken of het werkt wat de provincie doet. Dat is de moeilijkste vraag om te beantwoorden. Het oorzakelijke verband is immers lastig om vast te stellen. De provincie is een van de vele spelers, maar bepaalt niet de markt. Ten slotte is in het benchmarkonderzoek bekeken wat de vier

provincies van elkaar kunnen leren. Het meeste werk is nu gedaan. Verder is het moeilijk om uitspraken te doen over het doelbereik. 2030 lijkt ver weg, maar is in transitietermen toch dichtbij. De rekenkamer kijkt ook naar de lopende trein, hoewel in de onderzoeksopzet staat dat tot dit voorjaar wordt gekeken.

De voorzitter dankt de heer Mekel en vraagt of de commissie nog vragen heeft.

De heer De Droog dankt voor de heldere schets en vraagt of in de onderzoeksopzet ook de urgentie van het doel is meegenomen. Is dat doelgevoel herkenbaar in de uitgevoerde activiteiten?

De heer Mekel antwoordt dat in het onderzoek hiernaar wordt gekeken.

De heer Bart stelt vast dat het vaststellen van het causale verband tussen resultaten en inspanningen moeilijk is. Wordt specifiek gekeken naar die beleidsterreinen waarop de provincie wel directe invloed heeft zoals het inkoopbeleid, de mobiliteitsopgave en soms ook de woningbouw?

De heer Mekel antwoordt bevestigend. Inkoop en wegen zijn een belangrijk onderdeel waarop de provincie invloed kan uitoefenen.

De heer Bart vraagt naar de financiële dimensie. Er is al een evaluatie gedaan van de inspanningen van het afgelopen jaar. Wat is de meerprijs van meer circulair inkopen? Is dat een belemmering? Hoe kunnen de Staten beter in positie worden gebracht bij het maken van keuzes?

De heer Mekel antwoordt bevestigend. Het verschil in euro's achter de komma aangeven is echter iets anders.

De heer Kocken is blij met de toelichting. De heer Kocken vraagt of de heer Mekel eerste ervaringen over het doelbereik kan delen. Zijn er belemmeringen bij het ophalen van informatie bij de provincie Utrecht?

De heer Mekel antwoordt dat het lastig is om uitspraken te doen over het doelbereik. Men kan daarover kwantitatief en kwalitatief iets zeggen. De heer Mekel kan nu geen eerste ervaringen delen vanwege de zorgvuldigheid van het onderzoek en het proces. De informatie wordt nu geordend en geverifieerd. Er waren geen belemmeringen.

De heer Kocken dankt en vraagt waarop de inschatting is gebaseerd dat de provincie op de goede weg is. Hoe kan de Staten het gevoel hebben dat de provincie in 2030 de doelstellingen bij de grondstoffen behaalt?

De heer Mekel antwoordt dat dit de kernvraag van het rapport is, waarop de rekenkamer een antwoord probeert te geven. Het gaat nu te ver om hierover een uitspraak te doen.

De voorzitter neemt daarvan akte. De commissie moet wachten totdat het onderzoek gereed is.

De heer Dercksen is van mening dat dergelijke gremia in zichzelf gekeerde clubjes zijn. De heer Dercksen vraagt naar de kwantificering. Waar heeft de provincie recht van spreken? Waarop heeft de provincie invloed? Hoe verhoudt zich dat tot de kosten? Wordt dit in het onderzoek aan de orde gesteld?

De heer Mekel antwoordt bevestigend. Er wordt bekeken wat de provincie doet en hoe zich dit verhoudt tot de omgeving. Een circulaire samenleving is echter iets anders dan circulair inkopen. De provincie reikt bij circulair inkopen natuurlijk verder dan bij de circulaire samenleving. De vraag is dus wat de provincie doet. Wat is het doelbereik? De opmerking over de in zichzelf gekeerde club laat de heer Mekel aan de heer Dercksen. Bij de provincie Utrecht werken mensen in ieder geval zeer enthousiast aan de circulaire economie.

De voorzitter dankt de heer Mekel voor zijn inbreng.

De voorzitter vervolgt met de opwaardering die door D66, VVD, SGP, GroenLinks en later ook nog de ChristenUnie is gedaan. De voorzitter vraagt of fracties behoefte hebben op een toelichting van de opwaardering.

De heer De Droog heeft de stukken met veel plezier gelezen. Circulair is net zoals klimaat een groot thema. De nieuwe crisis in Europa benadrukt dat men alert moet zijn op circulair. Wat is tussen mei en september 2022 concreet gedaan? In de Zomernota staan overal bij circulair mooie groene bolletjes, behalve bij landbouw. Zegt dit iets over de voortgang van het beleid of over het niveau van de ambities?

De heer Bart vult aan dat uit het feit dat veel partijen dit hebben opgewaardeerd blijkt dat de urgentie alleen maar groter wordt. Grondstoffen voor traditionele bouwers zijn bijna niet meer leverbaar vanwege de lage waterstand van de Rijn. Dat maakt het nog meer prangend om zo spoedig mogelijk over te schakelen naar andere vormen of het hergebruik van materialen. Hoever is het college met de handleiding circulaire gebiedsontwikkeling? Kan de commissie die handleiding binnenkort ontvangen? Bij het landelijke gebied staan inderdaad veel groene bolletjes. In de bijeenkomst van de Natuur en Milieufederatie Utrecht ging het afgelopen week over het convenant duurzaam bouwen. De heer Luc De Wit heeft daar gemeld dat bouwen met vezels al mogelijk is. Tegelijkertijd komt dit niet terug in het landbouwbeleid en de gebiedsgerichte aanpakken waarin boeren ondersteund zouden kunnen worden bij de transitie naar het verbouwen van biobased vezels. De groene bolletjes zeggen dus vrij weinig over de grondstoffen. Het is moeilijk om te zien wat de inspanningen hebben opgeleverd. Dit komt ook in de evaluatie terug. Kan de gedeputeerde hierop reflecteren? Ten slotte staan veel rode vlakjes in de Uitvoeringsagenda Mobiliteit. De focus zit helaas nog steeds op de kostprijs. Hoe wordt duurzaamheid meegenomen bij het inkoopbeleid? In hoeverre is circulariteit echt leidend? Hoe kan de provincie het goede voorbeeld geven? De heer Bart ziet graag meer urgentie.

De heer Van den Bikkenberg is in navolging op de vragen van de heren Bart en De Droog over landbouw van mening dat de aansturing verbrokken is. Enerzijds heeft iedere gedeputeerde een eigen domein en anderzijds is gedeputeerde Strijk het centrale aanspreekpunt. De belangrijkste pijler bij landbouw is de kringlooplandbouw, maar er was geen inbreng vanuit de provincie Utrecht bij het derogatiebeleid. Heeft de gedeputeerde hierover brieven naar Brussel geschreven? Wat was de inzet van de provincie Utrecht? Het afschaffen van de derogatie is voor de kringbouwlandbouw een enorme gooi terug in de tijd. Men zal immers meer kunstmest moeten gebruiken en eigen mest moeten afvoeren. Vanuit de circulaire economie en de circulaire landbouw is dat een enorme stap terug. Is de aansturing niet te verbrokken? Hoe zit het met de urgentie bij GS?

Mevrouw De Haan heeft een vraag over het proces gesteld. Er is een nieuwe uitvoeringsagenda en ondertussen loopt het onderzoek. Hopelijk komen uit het onderzoek verbeterpunten die goed inpasbaar zijn in het beleid en de uitvoering. Is de provincie dynamisch en flexibel genoeg om de verbeterpunten daarin aan te brengen? In de Zomernota 2022 staat dat de provincie nog in de fase zit van kennisontwikkeling en dat de provincie misschien eind van het jaar een fase verder is. Mevrouw De Haan vraagt om meer duiding. Ten slotte vindt mevrouw De Haan de benaming van de Uitvoeringsagenda Circulaire Samenleving heel breed. Bestaat daarmee het risico van te weinig prioritering en te weinig keuzes maken? Mevrouw De Haan vraagt om meer duiding van de benaming.

De heer Kocken is van mening dat het belangrijk is dat de Staten over dit onderwerp spreken. Het is geen routinekwestie, maar een samen zoeken. De stapjes moeten samen gezet worden. Verder dankt de heer Kocken voor de beantwoording van de vragen. In programma 8 van de geactualiseerd uitvoeringsagenda staan nog steeds geen activiteiten. In de beantwoording is dat echter wel gedaan. Het gaat dan om verkennen en netwerken. Hoe gaan GS met deze stappen de doelen bereiken? Kan men een middel-doel relatie leggen? Is daarvoor een planning gemaakt? Ten slotte vraagt de heer Kocken hoe de gedeputeerde komt tot de conclusie die op pagina 14 van het evaluatierapport staat: 'In ieder geval kan worden geconcludeerd dat er in 2021 een sprong voorwaarts is gemaakt als gehele organisatie' en dat 'het lastig is om eenduidig vast te stellen hoe (goed) de circulaire transitie verloopt.'

De voorzitter concludeert dat hiermee alle toelichtingen op de opwaardering zijn gedaan. De gedeputeerde kan nu de vragen beantwoorden.

Gedeputeerde Strijk kan zich voorstellen dat zijn antwoorden teleurstellend zullen zijn voor de urgentie die men voelt voor dit vraagstuk. Vijftien maanden geleden, in juni 2021 stelde de Staten de visie vast met drie doelen over de circulaire samenleving:

1. het verbeteren van de leveringszekerheid van producten, componenten en grondstoffen;
2. het verminderen van de milieudruk van materiaalgebruik;
3. het ontwikkelen van een toekomstgerichte regionale economie.

Het college erkent dat de urgentie dit jaar nog duidelijker is geworden. In de tussentijdse rapportage wordt onder andere duidelijk gemaakt dat dit een weerbarstige opgave is. Het gaat om een transitie, een systeemverandering. De economie moet fundamenteel anders ingericht worden en dat doet men niet binnen een jaar. Daarnaast was bij de visie het probleem dat het feitenmateriaal ontbrak. Die informatie zal uiteindelijk helpen om vervolgstappen te zetten. De gedeputeerde schetst deze context om uitleg te geven over de weerbarstigheid van de materie. Bovendien is dit ook complex voor de organisatie. Vorig jaar werkte iedereen ook veelal vanuit thuis in plaats van op kantoor. Dit onderwerp vraagt echter juist om mensen die samen zitten. Deze weerbarstigheid meldt GS. Het college heeft ook indringende gesprekken met het hogere management gehad over deze cruciale en urgente opgave en de benodigde veranderingen in de teams. In de laatste vijftien maanden zijn echter ook goede dingen gebeurd.

De heer Dercksen verwijst per interruptie naar de energietransitie die aan de orde is, maar ondertussen zit half Nederland komende winter in de kou. Wat zijn de consequenties van de circulaire economie op de betaalbaarheid? Op welke wijze wordt hierover op de langere termijn nagedacht? Er komt immers een moment dat de wal het schip keert.

Gedeputeerde Strijk erkent iets in de woorden van de heer Dercksen. Dit is de manier waarop deze systeemverandering plaatsvindt. Decennialang was het niet hergebruiken en weggooiden van grondstoffen normaal. Uiteindelijk zal de wal het schip inderdaad keren omdat men geen dingen meer zal kunnen produceren. De heer Dercksen vraagt nu aandacht voor het aspect van de leveringszekerheid. Een ander vraagt echter aandacht voor de milieudruk of voor werkgelegenheid. Dat is de reden waarom de Staten vijftien maanden geleden dit stuk hebben vastgesteld.

De heer Dercksen vraagt opnieuw naar de lange termijn consequenties van de circulaire economie. Een auto op batterijen is volgens de definitie zeer circulair, maar hierin zit wel 270.000 Kilowatt aan grondstoffen. Wanneer is iets circulair of groen? Wanneer komt een objectieve meting van wat wordt gedaan en wat de gevolgen zijn op basis van data?

De heer De Droog is verbaasd over de vragen van de heer Dercksen. De vragen die uitgezocht worden gaan nu immers juist over de lange termijneffecten zonder wellicht een ideologische intentie.

De heer Dercksen verwijst naar de situatie rondom de kolencentrales, de gaswinning in Groningen en de windmolens. Nergens is nagedacht over de consequenties voor de samenleving. Dit kabinet heeft straks een probleem als half Nederland in de kou zit.

De heer Bart moet per interruptie altijd een beetje lachen over opmerkingen over ideologische gedrevenheid. Iedereen in de politiek is immers ideologisch gedreven. Nu ziet men de consequenties van het enorme liberalisme en alles overlaten aan de markt. De markt stort nu in en grondstoffen zijn niet meer leverbaar, vanwege de droogte en diezelfde ideologische benadering. Dit staat los van het verdienvermogen in de toekomst, wat er gewoonweg niet is. Hopelijk willen meer partijen in deze Staten dat Nederland over dertig jaar nog leefbaar is en dat men dan ook nog een goede boterham kan verdienen. De heer Bart probeert deze andere verdienmodellen vanuit de Staten te ondersteunen. Dat geldt ook voor het voedsel. De bedoeling is om crisissen op te lossen in plaats van extra crisissen te creëren.

De heer Dercksen licht toe dat zijn ideologie is dat mensen beschikken over betaalbare energie. Dat is de basis van welvaart overal ter wereld. China gaat bijvoorbeeld pas wat aan het milieu doen bij een bepaald niveau van welvaart. Bovendien moeten nu veel mensen in Nederland naar de voedselbank. De heer Dercksen staat niet achter die ideologie.

Mevrouw De Haan wil graag terug naar de uitvoeringsagenda. Tegelijkertijd moet over deze vragen wel nagedacht worden. Wellicht kan dit in het onderzoek van de rekenkamer nog aan de orde komen.

De voorzitter legt uit dat de heer Mekel al heeft uitgelegd dat het niet eenvoudig is om die goede inkadering te vinden. De voorzitter geeft het woord aan de gedeputeerde.

Gedeputeerde Strijk heeft al een aftrap gegeven. Dit is een intuïtief proces. De gedeputeerde geeft vervolgens een aantal voorbeelden van zaken die wel goed gaan, zoals kennisdeling en inspiratie. In allerlei gremia worden deze vraagstukken besproken. In de grondstoffenmonitor wordt op het niveau van de gemeenten de in- en uitkomende stromen van grondstoffen inzichtelijk gemaakt. Verder wordt ook een onderzoek gedaan naar de ketenregisseurs om de ketens te verkorten. Daarnaast hebben de Staten het Bodem- en waterprogramma al vastgesteld waarin circulariteit een belangrijke plek heeft gekregen. De provincie Utrecht kan nu als eerste provincie in Nederland op basis van het grondstoffenpaspoort

een restwaarde koppelen aan haar materiaal vast actief. De jaarlijkse afschrijvingen worden lager omdat bij voorbaat wordt gezegd dat op het einde van de levensduur de grondstoffen nog een waarde hebben. Dat is een systeemwijziging die straks gaat helpen bij het maken van een andere keuze, bijvoorbeeld bij de aanleg van een fietspad. De provincie richt zich nu op de bouwsector, waar op korte termijn veel te halen valt. Men is bezig met de digitalisering van de circulaire bouw en een vraag is hoe men legoachtig kan bouwen. Later moet het bouwwerk weer afbreekbaar en hernieuwbaar zijn voor inzet elders. Verder zit er ook commitment in de organisatie om bij de teams trainingen en opleidingen te verbreden. De gedeputeerde is trots op deze voorbeelden.

In antwoord op GroenLinks legt de gedeputeerde uit dat het college nog terugkomt op de gebiedsgerichte aanpak. Verder is de gedeputeerde ook zeer benieuwd naar de resultaten en aanbevelingen van de rekenkamer. Deze naam van de uitvoeringsagenda is gekozen omdat de opgave rondom de circulaire samenleving alles raakt. Het gaat weliswaar om economie in het ordeningsprincipe, maar dit vertaalt zich naar alle domeinen. Het gaat om een integrale opgave voor de gehele organisatie en de gehele samenleving. Daarnaast is circulariteit zeer moeilijk meetbaar. Daarom worden in de teams wel die stappen concreet gemaakt om te komen tot een middellange termijn agenda tot 2024-2025. Op basis van de inzichten die nu worden opgedaan bij de grondstoffenstromen worden de tussendoelen na 2030 beter meetbaar gemaakt. De doelstelling om circulair in te kopen is er ook al lang, maar de vraag is hoe dat meetbaar wordt gemaakt. Dit komt terug in het inkoopbeleid wat nog naar PS komt. Het doel is om dit binnen enkele maanden concreter vast te stellen. Sinds vorig jaar is men samen op weg gegaan in dit transitiepad en het inzicht wordt nu opgebouwd. Dit is complex en weerbarstig, vooral in een organisatie die elkaar niet eens mocht zien. De gedeputeerde onderstreept dat er toch al een aantal mooie resultaten liggen.

De voorzitter loopt nu de indieners van de opwaardering langs om te vragen of het punt goed genoeg aan de orde is geweest.

De heer De Droog dankt de gedeputeerde voor het benadrukken van het gevoel van urgentie. De omstandigheden om verbinding te vinden waren inderdaad lastig. De heer De Droog vindt het mooi dat er aandacht is voor de ketenregisseurs en dat de grondstoffenstromen in kaart worden gebracht. De heer De Droog is ook blij met het gesprek dat in de laatste periode nog gevoerd gaat worden. Momenteel ligt veel focus op de interne organisatie. Afgelopen week was de heer De Droog ook bij de bijeenkomst van de Natuur en Milieufederatie over duurzaam bouwen. Mensen en bedrijven kwamen daar met mooie voorbeelden. De heer De Droog adviseert om hiervan gebruik te maken. De provincies en het ministerie hoeven immers niet zelf het wiel uit te vinden.

De voorzitter inventariseert of nog een punt is blijven liggen.

De heer Bart sluit aan bij het betoog van de heer De Droog. Bedrijven moedigen de overheid en de provincie aan om te versnellen. De heer Bart herhaalt de vraag over de rode bolletjes bij mobiliteit en de secundaire indicator bij materialen. Dat strookt niet met de woorden van urgentie van gedeputeerde Strijk.

De heer Van den Dikkenberg herhaalt de vraag over programma 8, om bij de verschillende thema's acties te verrichten. De heer Van den Dikkenberg is benieuwd naar de aanjager van de circulaire economie.

Mevrouw De Haan kan zich vinden in de bredere inkleuring. Hoe wordt uitvoering gegeven aan die drie thema's? De circulaire samenleving is een concern brede opgave. Is er ook een mogelijkheid om bij de sturing bij de diverse programma's en domeinen effectiever of sneller te werk te gaan?

De heer Kocken deelt de mening van de gedeputeerde over de bewustwording met betrekking tot de weerbarstigheid. De heer Kocken herhaalt de vraag over pagina 14 van het evaluatierapport en roept de gedeputeerde op om te waken voor al te grote conclusies.

De voorzitter dankt voor de vragen en geeft het woord aan gedeputeerde Strijk.

Gedeputeerde Strijk herkent het belang om ook samen te werken met partijen buiten de provinciale organisatie. Bedrijven zullen inderdaad die transitie in moeten gaan. Voor de bouwsector wordt dat men een convenant gestimuleerd en daarnaast wordt dat met de netwerkvorming van bouwbedrijven gedaan. In de komende vier jaar wordt per jaar € 250.000 voor de ondersteuning van die netwerken uitgetrokken. De gedeputeerde gelooft dat een procesoptimalisatie kan bijdragen aan de opgave om versneld tot woningbouw te komen op een circulaire manier. Dit staat in de kadernota en ook

straks in de begroting. De sturing vanuit GS is collegiaal. De vraag over de rode bolletjes moet bijvoorbeeld aan zijn collega gedeputeerde worden gesteld. In de gesprekken met het management is nadrukkelijk uitgesproken dat dit grote urgentie heeft. Dit jaar moeten in de teams concretere stappen worden gezet. Ten slotte geeft de heer Kocken terecht aan dat deze transitie zeer weerbarstig is. Men moet de lange termijn doelen scherp houden.

De voorzitter geeft de andere fracties ook de gelegenheid om een inbreng te geven. Dat is blijkbaar niet nodig. De voorzitter sluit het agendapunt en schorst de vergadering vijf minuten tot 11.08 uur.

Schorsing 11.03 - 11.08 uur

9. Memo dwingend juridisch instrumentarium opvang asielzoekers en versnelling huisvestingsopgave vergunninghouders (PS2022BEM59)

Is reeds besproken.

10. SV Zomernota 2022

De voorzitter heropent de vergadering. De Zomernota 2022 met de peildatum van de financiële realisatie van 31 mei geeft een beeld van de bijstelling van het beleid zoals die is ingenomen in de programmabegroting, die in november 2021 is vastgesteld. De zomernota wordt in alle commissies besproken. Vandaag worden alleen de onderwerpen besproken die bij deze commissie horen. De voorzitter geeft aan dat voor de spreekvolgorde een loting is gedaan. De voorzitter gaat de fractie alfabetisch langs en start bij de VVD.

Eerste termijn

De heer Janssen heeft drie punten, twee financiële punten en een punt op het gebied van economie. De heer Janssen merkt op dat in beslispunt 3 een aantal besluiten over de kadernota zijn verwerkt. De vragen van de VVD op weg naar de begroting gingen met name over de concessie reserve openbaar vervoer en over wat structureel is en wat incidenteel. Wordt dit straks in de begroting zichtbaar? De kadernota is ook maar met een minimale meerderheid in Provinciale Staten aangenomen. Dat zegt iets over het draagvlak. Verder doet de VVD elk jaar voorstellen ter voorkoming van een stijging van de opcenten. Achteraf gezien zou geen verhoging zeker op zijn plaats geweest zijn, zeker in het huidige tijdsgewricht waar inwoners het toch al lastig hebben. Keer op keer gaat het college gesteund door de coalitie hieraan echter voorbij. Misschien kan in de begroting hierover nog een reflectie worden gegeven?

Ten slotte wordt in programma 8 een somber beeld geschetst over de economische vooruitzichten. De VVD heeft gevraagd wat hieraan wordt gedaan. Het is immers niet goed om dit alleen maar te monitoren. De VVD vraagt om meer ambitie en daadkracht. Normaal is het college ambitieus, maar op dit punt kennelijk niet.

De heer Eggermont vraagt per interruptie wat de VVD wil dat het college doet. Wat moet aangepakt worden?

De heer Janssen legt uit dat de situatie op de arbeidsmarkt een van de problemen is die gesignaleerd wordt. Kan de Utrecht Talent Alliantie (Human Capital Agenda Regio Utrecht) geïntensiveerd worden? Kan de provincie bij de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt nog wat harder lopen? Is de provincie aanwezig en aangehaakt bij de handelsmissie in Californië? Kan nog handel naar de provincie Utrecht worden gehaald? Kunnen de ontwikkeling van bedrijventerreinen versneld worden? Het antwoord van het college op de vraag wat gedaan wordt, is echter alleen monitoren. De VVD wil graag weten wat wordt gedaan. Er blijft immers veel op de plank liggen.

De heer Dercksen heeft het beleid in het verleden al eens getypeerd als balletje-balletje, waar de reserves van het ene potje naar het andere potje werden geschoven. Gelukkig is men daarvan afgestapt en is het nu bolletje-bolletje. Dat is echter lastig voor iemand die kleurenblind is. Verder sluit de heer Dercksen aan bij de vraag van de VVD over de belastingverhoging. Was het een politiek-ideologische keuze of een financiële noodzaak? Wat wordt hieraan gedaan?

Mevrouw Welschen bewaart de algemene bijdrage voor de Statenvergadering. Heeft de provincie een rol bij het toezicht? Wat is de inhoud bij het onderdeel bestuur, van de gesprekken tussen het Rijk en de gemeenten over allerlei financiële verhoudingen? Heeft de provincie een rol anders dan het toezicht? Hoever is de implementatie van het subsidiesysteem?

Kan de vrijval kapitaallasten nader gespecificeerd worden? Is bij de actualisatie van de kwaliteitsgids, de gemeente Vijfheerenlanden (VHL) ook meegenomen? Zijn de kosten daar hoger? Zo ja, is de begroting van de kosten dan op orde? Ten slotte wordt op verschillende plaatsen in de zomernota gesproken over het niet kunnen uitvoeren van plannen vanwege personeelstekort. Waar zitten die problemen binnen de organisatie? Is dat vooral bij de uitvoerende, leidinggevende of beleid makend functies? Wat is de actuele stand van zaken? Hoe wil het college dit aanpakken? Ten slotte is het mkb-loket nog steeds niet actief. Kan de gedeputeerde hierover een korte toelichting geven?

De voorzitter meldt dat Vijfheerenlanden met de commissie RGW te maken heeft. Waarom wordt die vraag hier gesteld?

Mevrouw Welschen stelt deze vraag omdat dit onder het financiële beeld valt, maar zij kan die vraag inderdaad ook in de commissie RGW stellen.

Mevrouw De Haan stelt vast dat de cijfers bij de onderbesteding goed zijn. Wat kan de gedeputeerde zeggen over de prognosekracht daarvan? Is de provincie op de goede weg? Kan het wellicht nog beter? Waarin zitten die verbeteringen? Ten aanzien van de paragraaf over de geopolitieke ontwikkelingen vraagt mevrouw De Haan naar de risico's. Op welke wijze kan dat invloed hebben op de verschillende programma's? Verder is het gebrek aan personeel niet nieuw. Dit speelt lands-, gemeente- en provincie breed. Welke onderbesteding of risico levert dit op?

Bij economie en arbeidsmarkt staan de bolletjes op oranje. Mevrouw De Haan vraagt op welke manier een versnelling mogelijk is, met name ten aanzien van de digitaliseringsagenda. Ten aanzien van recreatie en toerisme vraagt mevrouw De Haan waarom mogelijk een tussenstap bij het onderzoek naar de verblijfsrecreatie nodig is. De verwachting was dat daarover binnen een bepaalde termijn meer duidelijkheid zou komen. Mevrouw De Haan vraagt met name naar de argumentatie.

De voorzitter meldt dat de fractie DENK niet aanwezig is.

De heer De Droog dankt de ambtenaren voor de nota. D66 is blij met de informatie. Daarnaast is de heer De Droog zeer verbaasd over invloed waarvan de VVD denkt dat de provincie die kan uitoefenen. Bij de concern brede aansturing op brede thema's staan activiteit en planning op oranje. Bij de circulaire samenleving staat de planning op oranje, terwijl het klimaat zich de goede kant op ontwikkelt. Het verbaast dat activiteit op oranje staat terwijl alle onderliggende doelstellingen al op groen staan. Waaruit blijkt die oranje bol en die enorme progressie op het gebied van data?

Mevrouw Van Elteren sluit bij de gestelde vragen aan.

De voorzitter meldt dat JA21 geen inbreng heeft over dit onderwerp.

Mevrouw Lejeune sluit aan bij de vragen over personeel en onderbesteding. Verder vraagt Mevrouw Lejeune naar het effect van de kostenstijgingen en de hoge inflatie op de uitgaven. De verwachting is dat de problemen in het najaar nog groter worden. In hoeverre is de provincie daarop voorbereid in de begroting? Daarnaast is goede huisvesting en de verduurzaming van het eigen vastgoed belangrijk. De toelichting bij de rode bolletjes, dat dit door de oorlog in Oekraïne en de opvang van vluchtelingen komt is een mager argument. Misschien kan de gedeputeerde dit nog toelichten?

De voorzitter meldt dat de Partij voor de Dieren afwezig is.

De heer Eggermont spreekt ook namens de SP. De zomernota is een tussenstand. De Socialisten Utrecht hebben destijds niet met dit beleid ingestemd. Men ziet nu echter ook beleidswijzigingen, maar niet bij het ov. Hoever moet het gaan voordat deze ov-crisis wordt aangepakt? Begin juli was er een oproep om de vergoedingen van Statenleden te verhogen met 16%. Wanneer komt dit tot uitdrukking? Gaat dit bij de begroting ook een rol spelen? Wat is de stand van zaken?

De heer Van den Dikkenberg merkt op dat het geschat bedrag dat als inkomsten begroot is bij de ov-gelden fors hoger uitvalt (€ 14 miljoen). Wat betekent dit voor de financiële huishoudens? Betekent dit iets voor de tweede helft van dit jaar? In navolging op de vraag van de heer Janssen, vraagt de heer Van den Dikkenberg of dit ook iets betekent voor de lastenverhogingen van komend jaar? Op pagina 94 staat dat van het Rijk een bijdrage is ontvangen van € 300.000 voor de intensivering van het kansmakersteam in het kader van het vinden van locaties voor vergunninghouders. Hierdoor nemen zowel de lasten als de baten toe met dit bedrag. Waarom is dan nog extra tijdelijke formatie ad € 50.000 nodig? Een opdracht moet immers binnen het budget uitgevoerd worden. Waarom wordt dit niet door het Rijk betaald?

Mevrouw Hoek vraagt uitleg over de volgorde van stemming. Gaat het dan om de h van Hoek of om de v of de p van 50PLUS? Of gaat het om de partijen qua grootte?

De voorzitter legt uit dat het bij de alfabetische volgorde om de v van vijftig gaat.

Mevrouw Hoek mist de recreatie in het algemeen. Recreatie is immers breed inzetbaar. Wat wordt daarin begroot? Ten aanzien van 5. Bereikbaarheid I - Algemeen merkt mevrouw Hoek op dat fietsen ook een vorm van recreatie is. Een actueel onderwerp is bijvoorbeeld het pontje over het Amsterdam-Rijnkanaal, dat een belangrijke schakel is voor fietsers. Wat wordt hieraan gedaan? Dit is een onverwachte post en een bezuiniging vanuit Rijkswaterstaat.

Mevrouw Lejeune vraagt waarom dit punt ingebracht mag worden in deze commissie.

De voorzitter legt uit dat dit punt wordt ingebracht onder het kopje recreatie.

Mevrouw Hoek merkt op dat het in de zomernota gaat over een prognose. Mevrouw Hoek wil dit punt daarom graag benoemen, omdat dit een belangrijke verbinding is. Mevrouw Hoek sluit verder bij de al aangekaarte punten aan. Het document is waarschijnlijk al voor de zomer opgesteld en daarmee loopt men soms achter de feiten aan.

De voorzitter legt uit dat het rapport is gemaakt op basis van de financiële situatie per 31 mei 2022. De voorzitter geeft het woord aan het college voor de beantwoording van de gestelde vragen.

Gedeputeerde Strijk geeft ten aanzien van beslispunt 3 aan dat het college in de kadernota heeft voorgesteld om een reserve te creëren van € 50 miljoen. Dat bedrag is nodig om in de komende jaren de voorspelde meerkosten bij het domein openbaar vervoer te kunnen dekken in opmaat naar de nieuwe concessie vanaf 2026. In de begroting wordt duidelijk gemaakt hoe die € 50 miljoen incidenteel en structureel over de jaren worden geoormerkt. Nu is inderdaad sprake van een aantal meevallers, met name bij de opbrengsten. Wellicht had dit eerder inderdaad tot andere keuzes geleid. De omvang van de opgaven in de komende jaren is echter zo groot dat er altijd extra middelen nodig zullen zijn. De VVD-fractie heeft ook vaker gevraagd of de provincie wel in voldoende mate spaart. Een verlaging van de motorrijtuigenbelasting is daarom niet aan de orde.

De heer Janssen is van mening dat het college vooruitloopt op hoe een keuze uit de opgaven van de Groeisprong Utrecht 2040 wordt gedekt. Dat debat is nog niet gevoerd en moet de eerste route zijn om dekking te vinden en dus niet om op voorhand de motorrijtuigenbelasting hoog te laten.

Gedeputeerde Strijk legt uit dat in de groeisprong en in de kadernota staan dat de omvang van alle ambities structureel om € 75 tot €100 miljoen extra per jaar vraagt. Het is dan een illusie om te denken dat men dit soort bedragen zou kunnen ombuigen in de begroting. Het college kiest voor consistent gedrag.

De heer De Droog merkt per interruptie richting de VVD op dat die aandacht vanuit de coalitie er wel degelijk is. Het is ook merkwaardig dat de VVD dit op één hoop blijft gooien. Men moet inderdaad scherp hierop zijn, maar tegelijkertijd gaat het ook om visie. De heer De Droog verzoekt de VVD om deze twee zaken te scheiden, zodat men over de toekomst kan praten.

De heer Janssen antwoordt ontkennend. Dit verwijt wordt ten onrechte gemaakt. In november 2021 is een toekomstbegroting neergelegd met een vooruitzicht voor tien jaar met een uitgebreide investeringsbegroting, waarin de dekking is gevonden binnen de bestaande kaders van de programmabegroting. Het ging daarbij om € 1,2 miljard. Die bedragen heeft de VVD nog niet van het college gehoord. De Utrechtse VVD-fractie kijkt ook al tien jaar vooruit.

De heer Dercksen merkt op dat sprake is van structurele onderbesteding. De groeisprong zal ook niet met € 2,8 miljoen worden gefinancierd. De samenleving moet echter wel belastingen betalen. Veel mensen, zelfs dubbelmodaal trekken het niet meer. De energierekening explodeert en dan helpen alle beetjes. Waar is die visie? Moet de visie dan niet zijn dat de provincie alleen haar wettelijke taken doet?

Gedeputeerde Strijk legt uit dat het college voorstelt om activiteiten te doen die cruciaal zijn voor het leefklimaat in deze provincie in de komende jaren. Die investeringen moeten nu gedaan worden om te voorkomen dat men later denkt,

hadden we maar eerder ingegrepen. Het is cruciaal om te werken aan duurzame mobiliteit, aan de natuur en een gezonde biodiversiteit om de leefomgeving van mensen in de toekomst gezond te houden. Het geld wat nu minder wordt uitgegeven wordt gespaard. Het is immers niet goed om te jojoën bij de motorrijtuigenbelasting. De maatschappelijke opgaven vragen om grotere uitgaven.

Mevrouw Hoek heeft een vraag naar aanleiding van de motorrijtuigenbelasting. Wordt die belasting in toekomst op een andere manier geïnd? Wordt hiermee al rekening gehouden? Kan de gedeputeerde uitleggen hoe dit voor- of nadeel wordt meegenomen bij de inkomsten van de provincie?

Gedeputeerde Strijk legt uit dat in het regeerakkoord staat dat de overheid vanaf 2030 overgaat op de methodiek van rekeningrijden. Dan vervalt dus de huidige motorrijtuigenbelasting. Voor die tijd wordt nagedacht over het belastinggebied en een andere manier van innen. Het nieuwe belastinggebied zou al in 2026 moeten ingaan. De gedeputeerde adviseert om dit onderwerp goed te volgen. Uiteindelijk beslist de Tweede Kamer.

Verder zijn de economische vooruitzichten inderdaad onzeker. Allerlei indicatoren staan op rood, maar dit is nog niet zichtbaar in de werkloosheidcijfers en de cijfers van het nationaal product. Dit moet goed worden gemonitord. Het college acteert hierop wel degelijk, bijvoorbeeld bij het innovatiebeleid, bij het stimuleren van nieuwe start ups en de Utrecht Talent Alliantie. Wellicht komt het college nog tussentijds naar PS met een plan. De gedeputeerde herkent zich dus niet in het beeld dat wordt geschetst. Ondernemers vragen nu vooral om mensen.

De voorzitter vraagt aandacht voor de spreektijd.

Gedeputeerde Strijk heeft acht vragen om te beantwoorden. De gedeputeerde is ook toezichthouder en trekt met gemeenten en de VNG op om bij het Rijk te adresseren dat het complex is om bepaalde opgaven in te vullen zonder structureel geld. Die boodschap wordt samen met de gemeenten overgebracht. Verder moeten tussen applicaties een aantal koppelingen aangebracht worden. Daarbij is sprake van enige vertraging. In december 2022 zal het systeem hopelijk functioneren. Volgend jaar wordt het proces van de subsidies gedigitaliseerd. Dat zal een grote winst zijn.

Ten aanzien van de vrijval van de kapitaallasten legt de gedeputeerde uit dat die later worden afgeschreven vanwege de vertragingen bij allerlei investeringstrajecten vorig jaar. Dat vertaalt zich in een lagere kapitaalslast.

De personeelstekorten doen zich op alle fronten en bij alle teams voor. Iedereen vist immers in dezelfde vijver. Het voert echter te ver om in te gaan op de personeelswerving. Indien meer informatie is gewenst, kan hierover apart geïnformeerd worden door het team HRO. Verder is het mkb-loket nog niet actief, omdat dit samen met de Kamer van Koophandel wordt opgepakt. Op 4 oktober 2022 volgt een brief over de voortgang van het project.

Ten aanzien van het bereik van de Wet van Wijntjes en de onderbesteding is de provincie op de goede weg. De gedeputeerde is blij met de verbeterde kwaliteit van de analyses. Er ontstaat grip. Het is goed dat de bulk komt door de opbrengsten bij de meevallers in de meicirculaire. Een risico is dat de prijzen in Nederland stijgen. Daarnaast wordt door de tekorten bij personeel een daling van de uitvoeringskracht veroorzaakt. Verder zijn er ook geopolitieke risico's, die weer een opwaarts effect hebben op de inflatie en de rente. Uiteindelijk heeft dit inderdaad effect op de begroting. In het algemeen zal de provincie de 5% niet halen. Verder staan de digitaliseringsagenda en de arbeidsmarkt op oranje omdat het mkb, ergo de kleinere ondernemers moeilijk is om te betrekken bij die agenda. Dat traject vergt meer tijd.

Vorige week was de derde sessie over het beleid. De visie op data en de digitale overheid komt in het najaar naar PS. In antwoord op de PvdA legt de gedeputeerde uit dat de indexatie van de kapitaalslasten nu goed in de cijfers zit. Verder worden de cao-verhogingen in de begroting meegenomen. De subsidies bij vaste instellingen die bekend zijn, worden meegenomen, naast een aantal stelposten. Het materieel budget van € 100 miljoen staat op de nullijn. Dat is zeer spannend. Daarnaast heeft het college al extra geld uitgetrokken voor het ov, om het kwaliteitsniveau zo hoog mogelijk te houden. De collega gedeputeerde zal hierop verder ingaan. Ten slotte zitten de vergoedingen van de Statenleden vanzelfsprekend in de begrotingscijfers. Eventueel kan de gedeputeerde nog op een meer technische beantwoording van die vraag terugkomen.

Gedeputeerde Schaddelee gaat allereerst in op de vraag van mevrouw De Haan. De tussenstap betekent niet dat de provincie bij de acht pilots met de armen over elkaar zit. De acht pilots leren dat de problematiek bij de vakantieparken heel lastig is en dat het complex is om dit te dupliceren naar een uitvoeringsprogramma voor alle parken. Als tussenstap wordt gekeken naar wat nodig is voor de aanpak van ondermijning. Ondermijning vraagt immers om een andere type

aanpak dan revitaliseren of ruimtelijke vraagstukken. Daarbij gaat het om maatwerk en om de vraag of precedenten wenselijk zijn. Dus welke maatregelen zijn nodig in het uitvoeringsprogramma?

Mevrouw Hoek heeft zeer associatief via recreatie naar het pontje gevraagd. Uiteraard ligt de bal nu bij het Rijk. Het gesprek met het Rijk was zeer positief. De minister heeft toegezegd dat hij dit herteemt en kijkt naar de mogelijkheid van een lange termijn oplossing. De ov-vragen kunnen vanmiddag in de commissie aan de orde komen.

De heer Eggermont legt uit dat de vraag is ingestoken als een middelenvraag. In hoeverre maakt de provincie geld vrij om deze ov-crisis aan te pakken?

De voorzitter vraagt aan het college in hoeverre men hierop in wil gaan.

Gedeputeerde Schaddelee legt uit dat de vraag van de heer Eggermont toch over de inhoud gaat. Het college heeft geen afwachtende houding bij de ov-crisis, maar is proactief bezig om te redden wat te redden valt. GS heeft ook al budget gevraagd om in ieder geval de komende twee jaar de dienstregeling op niveau te houden. Tegelijkertijd zijn ook een aantal voorzieningen nodig vanwege de onzekerheden. Het Rijk geeft helaas geen ondersteuningsvergoeding, maar komt met een eigen regeling. De provincies hebben dit afgewezen omdat die regeling meer afbreekt dan opbouwt. De precieze uitvoering van die regeling is echter pas per 1 oktober 2022 bekend. Wellicht zal de provincie Utrecht hierop geen aanspraak maken, omdat dit zaken juist meer klem zet. GS komt in oktober hierop terug bij PS en tot die tijd zijn die voorzieningen nodig.

Gedeputeerde Strijk legt uit dat de zomernota een vervolgstap is op de kadernota. Voor de komende drie jaar wordt € 50 miljoen extra wordt uitgetrokken. Dat is substantieel geld. Daarnaast is inderdaad sprake van risico's.

Gedeputeerde Van Muilekom legt uit dat de rekening ad € 300.000 bij BZK is neergelegd. Dat geld heeft de provincie in 2021 gekregen. De extra taken inzake asielopvang, statushouders en flexwonen moeten met alle stakeholders afgestemd worden en daarvoor zijn extra mensen nodig. Uiteindelijk moet dat echter inderdaad structureel bij het Rijk worden neergelegd, maar deze verhoging is voor nu nodig gezien de vele werkzaamheden.

De heer Van den Dikkenberg vraagt om deze extra kosten bij BZK te declareren.

Gedeputeerde Van Muilekom antwoordt dat deze taak voor nu voor rekening van de provincie wordt gedaan. Deze suggestie kan wel worden meegenomen in het bod richting het Rijk.

De voorzitter sluit de eerste termijn.

De heer Janssen maakt een punt van orde. De heer Janssen vraagt om extra spreektijd voor de commissie, nu het college de spreektijden ruimschoots heeft overschreden.

De voorzitter vindt dat fair om te doen. De voorzitter start met een compacte tweede termijn.

Tweede termijn

De heer Janssen dankt voor de beantwoording en herkent de inspanningen van het college. De VVD heeft het college daarin ook regelmatig gesteund. De heer Janssen vraagt om in het kader van de Utrecht Talent Alliantie met ondernemers intensief in gesprek te gaan over de behoeftes.

Mevrouw Welschen vraagt om een korte memo met een toelichting op de acties van HRO. Een infosessie is niet nodig. Verder is mevrouw Welschen benieuwd naar de brief van oktober over de voortgang van het mkb-loket. Eventueel komt mevrouw Welschen hierop nog inhoudelijk terug.

Mevrouw Hoek heeft nog een vraag aan gedeputeerde Strijk over de fietsbrug over De Vecht, die in 2018 officieel is geopend. De bouwkosten van de brug zijn betaald door de provincie Noord-Holland, maar het onderhoud van de brug ad € 20.000 - € 30.000 per jaar is voor de provincie Utrecht. Is dat bekend? Wordt dit meegenomen?

Daarnaast wil mevrouw Hoek nog iets aan gedeputeerde Schaddelee meegeven. Wat wil de provincie bijdragen als het Rijk besluit om toch een fietsbrug bij Breukelen te realiseren? Mevrouw Hoek adviseert om ook de Liniebrug te bekijken.

Die brug heeft meer gekost omdat ook de brandweer en de ambulance over die brug moeten rijden. Hoe denkt de gedeputeerde hierover?

Mevrouw Groen vraagt in navolging van de heer Janssen om naast het gesprek met de werkgevers, ook met de mensen die werk zoeken vanuit de Utrecht Talent Alliantie te spreken. Dat gaat breder dan de gesprekken over kapitaal en uitbuiting.

Mevrouw De Haan vraagt of ook geanticipeerd wordt op de sombere prognoses bij de gemeentelijke financiën. Dit kan immers op termijn gevolgen hebben voor de provincie, omdat de provincie veel opgaven samen met de gemeenten uitvoert. In hoeverre wordt middels scenario's hierop geanticipeerd?

De heer Eggermont dankt de gedeputeerde voor het heldere antwoord over de middelen. De heer Eggermont zal met de SP bespreken wat bij de commissie M&M aan de orde kan komen inzake het ov.

Gedeputeerde Strijk legt uit dat werkgevers en bedrijven via koepelorganisaties aan tafel zitten bij de Utrecht Talent Alliantie, met name vanuit de sectoren techniek, zorg, onderwijs en IT, dus vanuit de sectoren waar de tekorten groot zijn. Verder zit het UWV ook aan tafel. Het UWV vertegenwoordigt ook de vakverenigingen. Het geluid en de belangen van mensen wordt dus via het UWV gerepresenteerd.

Verder zegt gedeputeerde Strijk de HRO-memo over de veranderende arbeidsmarkt toe aan mevrouw Welschen. In antwoord op mevrouw De Haan legt de gedeputeerde uit dat de meeste gemeenten tot 2025 genoeg middelen hebben. Vanaf 2026 maakt men zich echter zorgen. Daarover waren al gesprekken met de VNG en het IPO. De gedeputeerde wil nu eerst Prinsjesdag afwachten. Er zijn echter geen scenario's gemaakt.

Gedeputeerde Schaddelee deelt mee dat het onderhoud bij de provincie Utrecht bekend is. Die kosten zijn opgenomen in de cijfers. Verder moeten hulpdiensten altijd op een brug kunnen komen en daarmee wordt dus altijd rekening gehouden. Verder zal de provincie met het Rijk onderhandelen over een nieuwe fietsbrug. De linie van de provincie is dat het Rijk verantwoordelijk is voor deze oeververbinding en dus ook voor een vervangende verbinding zal moeten zorgen.

De voorzitter sluit de behandeling van de zomernota en concludeert dat het IPO haar standpunt bepaalt op basis van alle commissies gezamenlijk.

Ter informatie

11. [Memo stand van zaken 'Zichtbaarheid ontstaan Nederlandse staat in Utrecht' \(PS2022BEM58\)](#)
12. [SB Verrekening herindeling Vijfheerenlanden \(PS2022BEM60\)](#)
13. [Memo Openbaarheid van stukken \(IPO\) \(PS2022BEM61\)](#)
14. [SB Kadernota en ontwerp-begroting 2022-2023 Gemeenschappelijk orgaan Hollandse Waterlinies \(PS2022BEM63\)](#)
15. [SB Uitkomsten meicirculaire provinciefonds 2022 \(PS2022BEM64\)](#)
16. **Financiële stukken Plassenschap Loosdrecht**
17. **Informatienota Plassenschap Loosdrecht**
18. **Financiële stukken Recreatieschap Stichtse Groenlanden**
19. **Informatiebrief Recreatieschap Stichtse Groenlanden over toekomstige samenwerking**
20. [SB Voortgang aanpassing structuur en governance NV OMU \(PS2022BEM62\)](#)
21. [Memo Wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen \(Wgr\) \(PS2022BEM66\)](#)

22. **Aanbieding definitieve Begroting 2023 RUD Utrecht**
23. [Memo Publieksjaarverslag 2021 ROM Utrecht Region \(PS2022BEM67\)](#)
24. [SB Afronden project Vernieuwing audiovisuele installatie in Statenzaal en commissiekamer\(s\) \(PS2022BEM68\)](#)
25. [SB Proef met een loket voor maatschappelijke initiatieven \(PS2022BEM69\)](#)
26. [SB Update Steun- en herstelpakket Cultuur & Erfgoed juni 2022 \(PS2022BEM70\)](#)
27. [Memo 9e Kwartaalrapportage Vuelta \(PS2022BEM72\)](#)
28. [Memo Voorbereiding programma cultuur en erfgoed 2024-2027](#)
29. **Sluiting**

De voorzitter sluit de beraadslaging om 12.14 uur.